

lön-külön hangokat alkalmazhatott, melyek úgyszólván nem az ő, hanem a művésze által megalkotott egyének egyes különálló hangjai voltak, egymáshoz sohasem hasonló és bármikor oly híven és oly pontosan és mindig ugyanazon egy tónusban hangzók, mintha eme sokféle egyéniségek mind és folyton benső világában éltek volna". Főbb szerepei: Petur bár, Gritti, Moór Ferenc, Lázár (Lázár a pásztor), Szkir (Londoni koldusok), Arthur (Kalmár és tenge-rész) stb. Első neje: Csorba Zsuzsanna, megh. 55 éves korában, 1872 dec. 20-án, Marosvásárhelyen. Második neje: Szilvási Eszter, hős- és anyaszínésznő, sz. 1818-ban, megh. 1880 március 7-én, Pesten, ennek nő-vére: Szilvási Eliz. (Lásd: Alajosné.)

Komédia. A régi kritikákban annyi, mint szindarab, illetve vígjáték. A „Magyar Hírmondó 1792-ben ezekről tudósít Győr-ből: „Az idevaló Kis Papok ezen hónapnak 9-dikén és 14-dikén két Magyar Komédiát jádztottak a' magok Teátrómában”. (I. kötet, 274. old.) A „Magyar Kurir” 1799-ben ezeket írja: „A' Magyar Játszó Társaság Nemes Bihar Vármegyébe Nagy Váradon és Debreczenben folytatván a' Magyar Játékok elő adását, kéri alázatosan, hogy a' kiknek kész Magyar Komédiái vagynak, — méltóztassanak azt vagy Váradra — vagy Debretzenbe — utasítani”. (1799—343. old.)

„Komédia”. 1929 őszén alapított kabaré neve. A rövidéletű „Uhu”-kabaré helyén (Budapest, VI., Jókai tér 10. sz.), igazgatója Somogyi Kálmán.

Komédia. Színházi hetilap. Szerk.: 1919-től Kardos István. (Folytatása: Színházi Világ.)

Komédiaház. Ez volt a színház népies kifejezése az 1800-as évek elején. Irodalmi kifejezése: játékszín. (L. o.)

Komédiás. A színész neve a legrégebbi időkben. (Lásd: „Magyar Hírmondó” 1797 október 31., 575 oldalon, kismartoni tudósítás arról, hogy a nádorispán tiszteletére a herceg Eszterházy-színházban előadás volt, miről ezekben számol be a nevezett lap: „A Hertzeg Teátrómában egy tréfás darabot jádztottak a' Bétsből hozatott Komédiá-sok”.) Későbbi elnevezése: színjátszó, szí-

nész, játékos. (Lásd: Kunoss Endre: Gyalulat. Pest, 1835—55 oldal.) Komédiásné = színjátszóné, színésznő, vígjátékosné. (Kunoss idézett műve.)

Komédiás. A komédiás tehetsége nem egyéb, mint bizonyos fokú utánzási és mimikai képesség, amelynél fogva látott és megfigyelt alakokat külsőleg elég híven reprodukál. A színjátszásnak ezt a fajtáját a maga leprimitívebb mivoltában gyermekek között láthatjuk, akik néha nem közönséges megfigyelésre valló hűséggel utánozzák a katonát, a kocsist s egyéb embereket is, akiknek foglalkozása izgatja a gyermeki képzeletet. A színjátszásnak ez a stádiuma nem sokkal megy túl az alakoskodáson. A komédiás tehát nem alakít, hanem alakoskodik. Legjobb esetben is gazdájának (a drámaírónak) hű szolgája. Nem egyéniség, csak ügyes ember. Ebből a fajtából kerülnek ki az úgynevezett használható színészek, a középszerűségek.

(Dr. Hevesi Sándor.)

Komika. A komikus szerepek női megismerősítője. Helytelen megjelöléssel így is szokták mondani: „komikáné”, ami természetesen mindenkor kerülendő. A komikai szerepkört rendszerint idősebb színésznők töltik be, akik azelőtt mint vígjátéki, szende, szubrett, sőt naív szerepeket is játszottak. Az új szerepkörre való áttérés elkeseredett vitákat szokott kiváltani a művésznő és igazgató között. Akad azonban kivétel is, mint pl. a Nemzeti Színház jeles komikája, Vaszary Piroska, aki már 17 éves korában nagy sikerrel játszott öreg komikai szerepeket. Legkiválóbb komikák voltak a Nemzeti Színháznál Kovács Mária, Szathmáryné, majd Szigeti Jolán. Jelenleg Kiss Irén és a fennebb említett Vaszary Piroska játszanak ilyen szerepeket. A Vígszínháznál közkedvelt komika volt Nikó Lina és legutóbb Haraszthy Hermin, azelőtt jeles drámai színésznő. A Népszínháznál nagy népszerűségnek örvendett néhai Csabai Zsófi. Megkülönböztetünk operett, paraszt, szalon, vígjátéki stb. komikát.

Komikai véna. A komika színészi képességének kifejezése a színikritikákban.

Komikum. A vígjátéki cselekvény lényeges tartalma a komikum. A komikum af-